

Изх.№ 114/ 23.10.2023 г.

**ДО
ПРОФ. ХРИСТО ХИНКОВ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**

**ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА**

**ПРОФ. КОСТАДИН АНГЕЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
КЪМ 49-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**КРАСИМИВ ВЪЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
КЪМ 49-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

Относно: Отворено писмо от Национална мрежа за децата, Българската педиатрична асоциация и организации, работещи с деца и родители с предложение за отпадане на нормативното изискване за извиняване на краткосрочни отсъствия на деца и ученици в ясли, детски градини и училища чрез медицинска бележка

**Уважаеми проф. Хинков,
Уважаеми проф. Цокков,
Уважаема проф. Ангелов,
Уважаеми г-н Вълчев,**

За по-малко от месец след въвеждане на електронната извинителна бележка за отсъствия по медицински причини на ученици в училищна възраст, противно на очакванията за улесняване на процедурата за всички засегнати страни – учители, лекари и родители, станахме свидетели на огромна вълна от недоволство срещу промяната, която вместо опростяване, доведе до редица нови проблеми. Въпреки че автоматичното извиняване на отсъствия в електронните дневници на училищата благодарение на свързаността между техните системи и тази на личните лекари безспорно се явява улеснение за учителите, това далеч не е така за родителите и лекарите, които издават електронната бележка.

Към Национална мрежа за децата постъпват всекидневно множество сигнали за забавяния в издаването на бележка, която се генерира на база на амбулаторен лист и изисква изрично присъствие и изчакване на пациента и неговия родител пред лекарския кабинет; задава голям интервал между издаването на бележки на различни пациенти, което допълнително заема от ограниченото време на лекарите за същински прегледи и работа с пациенти; в някои случаи бележките не се отчитат от

системата на училището, когато личният лекар е в едно населено място, а училището – в друго; създава проблем при необходимост от издаване на бележка дори при рутинни и профилактични прегледи при специалист, поради откази на специалисти да издават бележки и препращане отново към личния лекар; не на последно място натоварва допълнително бюджета на родители, тъй като издаването на бележка е извън пакета дейности, покривани от НЗОК и някои лекари изискват административна такса, която достига и до 10 лв.

В същото време посещаването на лекар за издаване на бележка дори при банални вирусни инфекции или краткосрочни състояния като мигрена, леко неразположение без усложнения, стомашно-чревни вируси, състояния, свързани с леки травми, посещения при лекар-специалист, задължителна ваксинация, краткосрочни остри фази на хронични състояния и др., които не изискват медицински преглед, затрудняват както работата на личните лекари, така и родителите и децата, които често трябва да изчакват часове наред пред лекарските кабинети, наред с пациенти, които са в активна фаза на заболяване и/или имат реална нужда от вниманието на лекаря. Тази досега широко разпространена практика води до повишаване на заболяемостта и разпространението на вируси сред иначе здрави хора, особено в есенно-зимния сезон, когато епидемиологичните препоръки са именно за ограничаване на подобни практики, освен при по-тежкопротичащи състояния. В същото време всички ние съзнаваме, че лекарският ресурс е едновременно твърде скъп и твърде ограничен, за да бъде злоупотребявано с него за излишни административни процедури и практики, чиято логика не почива в медицинската необходимост.

С оглед на гореописаната ситуация и предвид обществената значимост на проблема, ние от Национална мрежа за децата, Българска педиатрична асоциация и родители от цялата страна **отправляме към вас апел за отмяна на нормативното изискване за извиняване на краткосрочни отсъствия чрез медицинска бележка и замяна на това изискване с бележка / потвърждение от страна на родител, че допуснатите отсъствия са по уважителни причини.**

В хода на нашето проучване на европейската и световната практика установихме, че във всички държави от ЕС, както и в САЩ, Австралия, Канада това е утвърдена практика, като за краткосрочни последователни и непоследователни отсъствия от 1 до 3 или до 5 дни не е необходимо родителят да предоставя медицински документ, а да заяви устно, писмено или чрез електронния дневник причината за допуснатите отсъствия и тяхната продължителност. За отсъствия над този срок се изисква представяне на медицински документ, но се допуска, че при състояния, които изискват лечение и отсъствие над 3 или 5 дни, при всички случаи ще последва медицински преглед и съответният документ ще бъде издаден в неговия ход.

Тъй като в публичното пространство съществуват страхове, че това ще доведе до своеволия от страна на родителите и извиняване на отсъствия без реална причина, бихме искали да уточним, че подобни опасения могат да бъдат предотвратени като

се постави лимит в процент от учебното време за отсъствия, които могат да се извиняват от родителя, като ако този лимит бъде надхвърлен, училището следва да провери в личен разговор и връзка с родителя какви са причините това да се случи и да изиска допълнителна медицинска експертиза. В същото време, настоящата практика с изискването на медицинска бележка сама по себе си не гарантира, че тя не е издадена нелегитимно, тъй като чрез въвеждането на електронните дневници родителите са известявани в реално време при допуснати отсъствия и биха могли също толкова ефективно да съдействат за прикриване на неправомерни отсъствия с медицинска бележка, както и с директно извиняване на отсъствията. По този начин де факто не се променя задължението на родителите и училището да комуникират помежду си постоянно и да изследват причините за допуснати неправомерни отсъствия на децата. Напротив, с даване на повече доверие и отговорност на родителите, двете страни ще бъдат по-силно обвързани да обсъждат и решават проблемите с отсъствието извън медицински причини, без да има нужда да въвлечат и здравната система като страна.

Следва да се отбележи, че в казусите, които засягат системно отсъстващи ученици в риск от отпадане, здравната система също не е страна, доколкото причините за подобни отсъствия обикновено се дължат на социални проблеми, бедност, маргинализация и други фактори, които са обект на работа, подкрепа и контрол от социалната система и системата на закрила и изискват прилагане на други механизми за връщане и оставане на децата в училище.

В обобщение може да заключим, че даване на правото на родителите да извиняват определен брой краткосрочни отсъствия по медицински причини на деца и ученици, ще улесни както здравната, така и образователната система, като в същото време ще подобри връзката и комуникацията между детските заведения, училищата и родителите и ще „изсветли“ редица досега съществуващи практики да се извиняват с медицинска бележка краткосрочни отсъствия, които са допуснати не по медицински причини, **тъй като няма как да се наложи ограничение или да се оспори истинността на медицинска бележка издадена от лекар, но в същото време може да се ограничи и контролира по-добре броя на отсъствия, които родителят извинява.**

Паралелно с отпадането на бележката за извиняване на отсъствията, призоваваме за отпадане и на така наречената „контактна бележка“, която се изисква от ясли и детски градини при отсъствие на детето от детското заведение за повече от 10 последователни дни. Това включва дори и периоди на ваканции и почивни дни, в които децата не са болни, но и лекар не би могъл да гарантира въпреки направен преглед дали те са били или не контактни на дадено остро заразно заболяване. По този начин де факто личните лекари са принудени да декларират информация, която самите те не могат да проверят и по същество се обезмисля от срока на валидност на бележката от 3 дни, през които детето може да попадне в контакт с ОЗБ. По тази причина подобна бележка няма никаква нито административна, нито практическа стойност. Тя е още един пример, в който ценният и ограничен лекарски и особено

педиатричен ресурс се похабява за празни от съдържание канцеларски дейности, вместо да се инвестира по същество в работа с пациенти, превенция, профилактика и лечение на заболяванията сред децата.

В заключение, ние като представители на лекарите, гражданските организации, работещи в сферата на образованието, здравето и правата на децата и родителите настояваме да бъдат направени необходимите нормативни промени в Наредбата за приобщаващо образование от 27.10.2017 г. на МОН и Наредба № 3 от 05.02.2007г. за здравните изисквания към детските градини и Наредба № 26 от 18 ноември 2008 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях на МЗ, които да позволят извиняване на краткосрочни отсъствия по медицински причини от родител, както и да бъдат обсъдени и уточнени нормативни ограничения на техния допустим брой и каналите на комуникация, по които това може да се случва. В допълнение, изискването за контактна бележка в детските заведения да отпадне напълно или да се замени от декларация от родител, каквато практика беше въведена като прецедент по време на пандемията от COVID-19. Нашето предложение е да се запази и улеснената процедура за директно извиняване на отсъствия чрез електронните дневници на училищата чрез даване на ограничени права на родителите за това, което ще е в полза и на двете страни.

Оставаме на разположение за диалог с институциите и допълнително обсъждане и аргументиране на предложените промени, както и съдействие за намиране на най-добрите решения за всички засегнати страни.

С уважение,

**Национална мрежа за децата
Българска педиатрична асоциация**

**Сдружение „Център за учене чрез преживяване“
Фондация „Еврика“
Сдружение „Безопасни детски площадки“
НЧ „Умение“ 2003
Театър „Цвете“
Асоциация „Родители“
Клуб на Нестопанските Организации - Търговище
СНЦ "ВИА ХУМАНИКА"
НЧ „Бъдеще сега 2006“
РФ „Искра“**